

Olika avgifter på maten

Avgifterna för äldres vård och omsorg är svåra att överblicka och förstå. Det konstaterar Socialstyrelsen i sin rapport "Avgifter inom äldreomsorgen", där även kostnaden för maten ingår.

Personer som bor i särskilt boende betalar för tre separata poster; vård- och omsorgsavgiften som rör omhändertagandet, hyran och maten. Vård- och omsorgsavgiften är inkomstprövad och ska enligt socialtjänstlagen vara reglerad utifrån personens pension och inkomster. Här finns ett reglerat maxtak. När hyran och vård- och omsorgsavgiften är betalda, är meningen att personen ska ha ett visst belopp kvar i plånboken, ett så kallat förbehållsbelopp, där bland annat maten ska ingå.

– Ett särskilt boende är inte som en "all-inclusive"-verksamhet, där allting ingår, säger utredare Anna Bennet Bark

på Socialstyrelsen. Hon är projektledare för rapporten Avgifter inom äldreomsorgen. Rapporten tar bland annat

ut, vilket gör att det generellt blir komplicerat att förstå vad det är man betalar för.

»Kommunernas system ser olika ut, vilket gör att det generellt blir komplicerat att förstå vad det är man betalar för.«

upp kostnaderna för maten, både i särskilt boende och det ordinära.

HON KONSTATERAR ATT avgiftssystemen ofta är krångliga.

– Det är anmärkningsvärt att systemet inom kommunen kan vara så svårbegripligt och oöverskådligt, säger hon. Kommunernas system ser olika

Hennes erfarenhet är att kommunerna är generösa. Det framgår av de intervjuer hon och hennes kolleger gjorde under arbetet med rapporten.

– Många kommuner höjer förbehållsbeloppet om maten är för dyr. En person med låg inkomst kanske bara behöver betala för råvarorna medan en annan med högre inkomst även be-

Att få maten lagad i sitt hem

Lunds kommun har beslutat att erbjuda matlagning i hemmet. Beslutet grundar sig i att erbjuda en mer individuellt anpassad matservice och det beskrivs så här "Det är viktigt att kommunens resurser används på ett bättre sätt och går till personer som har störst behov. En del av problematiken var ensamhet och att man blir isolerad, att man troligen äter dåligt och då är det bättre lägga resurser på att göra det riktigt bra för dem".

Introduktionen av den nya matservicen startade med kort utbildning om praktisk matlagning, näringslära och hygien för hemtjänstpersonal. Hemtjänstpersonalen beskrev det så här: "Vi tycker att det är jättevik-

tigt med mat och näring, vi tycker att det allra bästa är att man är tillsammans, att man har sällskap, så det är omvårdnad, man kan tycka att det är jättekonstigt, vår förhoppning är att man tycker att det är trevligt när man äter".

En av de äldre personer beskrev den nya servicen så här: "Det är mycket bättre med matlagning i hemmet, man kan själv välja vad man vill laga för mat". Flera uttryckte att matlagning i hemmet blev en kvalitetsindikator eftersom samtliga fick måltidsstöd under måltiden samt att matlagningsservice gav möjlighet att se hur det är med mathållningen.

Äldres reaktioner beskrevs på följande sätt: "Positiv skillnad, brukarna är väldigt glada, en av mina brukare är dement men hon är så glad för doften, hon

vill vara med och hon är med, hon njuter av att laga mat". En person som tidigare hade matlåda berättade att hon behöver lättsmält mat och därför upplevde hon att det var mycket bättre att själv kunna välja recept. Hon uttryckte det så här: "Det är mycket bättre med matlagning i hemmet, man kan själv välja vad man vill laga för mat".

Sammanfattningsvis visade den nya ordningen att matlagning i hemmet var ett optimalt sätt att erbjuda matservice till de äldre hemmaboende personerna. ■

ZADA PAJALIC

KÄLLA:

Utvärdering av den nya servicen matlagning i hemmet. Zada Pajalic, www.diva-portal.org